

cipo

commissie
integriteit
publieke
omroep

JAAR-
VERSLAG
2011

Leden CIPO

Voorzitter van CIPO is **Johan Remkes**, commissaris van de koningin in Noord-Holland. Daarvoor was hij onder meer minister van Binnenlandse Zaken, vicepremier en woordvoerder mediabeleid in de Tweede Kamer.

Marry de Gaay Fortman is vice-voorzitter. Zij is advocaat en partner bij Houthoff Buruma. Daarnaast is ze onder meer actief als lid van de Raad van Toezicht van het Stedelijk Museum in Amsterdam en commissaris bij Royal Haskoning.

Pauline Kruseman is penningmeester. Zij is oud-directeur van het Amsterdams Historisch Museum. Verder is zij onder meer vice-voorzitter van Nationaal Fonds 4 en 5 mei en lid van de Raad van Toezicht van de Anne Frank Stichting.

Marleen Barth is lid van CIPO. Zij is voorzitter van GGZ Nederland, lid van de Eerste Kamer en onder meer voorzitter van Nationale Vereniging De Zonnebloem.

Sandor Varga is secretaris/onderzoeker van CIPO.

→ Een overzicht van de (neven)functies van de leden van CIPO staat op de website.

JAAR- VERSLAG 2011

Inhoudsopgave

Wat is er nieuw in de gedragscode? De drie grootste wijzigingen	4
Daarom een nieuwe gedragscode	5
Ons advies: professionelere AO bij 2.42-omroepen	7
Dit deed CIPO nog meer in 2011	9
Vooruitblik op 2012	10
Financiële verantwoording 2011	11

GEACHTE LEZER,

2011 was een boeiend jaar. Voor mij persoonlijk, omdat het mijn eerste jaar als voorzitter was. En voor CIPO, omdat na zes jaar de code is herzien. Over die herziening hebben we veel gesproken met omroeporganisaties. Zij vroegen zich bijvoorbeeld af of een gedetailleerde code nog wel nodig is. Deze opzet ligt echter in het verlengde van wat zij zes jaar geleden zelf wilden: meer zélfregulering. En kies je voor meer zelfregulering, dan hoort daar ook een vorm van régulering bij. Een gedragscode, dus. De nieuwe code is overigens wel gebruiksvriendelijker gemaakt.

De omroepwereld kreeg in 2011 volop te maken met de bezuinigingen. Wij hebben veel met de omroepen gesproken over nieuwe samenwerkingsmodellen: daarin voldoende aandacht moeten zijn voor scheiding van bestuur en toezicht. Als gevolg van de bezuinigingen wordt overigens ook ons eigen budget gekort. We hebben daarom besloten in 2013 het aantal leden terug te brengen. In dat jaar ontstaan er twee vacatures waar we nog maar één van invullen.

Naast boeiend, was 2011 ook een plezierig jaar. De samenwerking was goed, zowel met omroeporganisaties als binnen de commissie. Ik kijk daarom weer vol vertrouwen uit naar een even boeiend en plezierig 2012!

Met vriendelijke groet,

Johan Remkes

Voorzitter Commissie Integriteit Publieke Omroep

Op papier én digitaal

Dit jaar is het jaarverslag wederom opgesplitst in een boekje en een webverslag. In dit boekje vindt u de langere bespiegelingen op grotere ontwikkelingen. Op onze website ziet u een kort overzicht van andere gebeurtenissen in 2011. Kijk op pagina 9 voor een overzicht van de gebeurtenissen die u op integriteitomroep.nl terugvindt.

Ook voor regionale omroepen?

De politiek onderzocht in 2011 wat de mogelijkheden zijn voor samenwerking tussen de landelijke en de regionale omroepen. Op dit moment is nog onzeker hoe ver deze samenwerking gaat. Wordt het echt een organisatorische samenwerking, dan zullen wij het thema goed bestuur ook bij de regionale omroepen onder de aandacht brengen. Dit blijft in 2012 onderwerp van gesprek.

De drie grootste wijzigingen

---

1 Code is compacter

Drie richtlijnen – nummers 4, 5 en 6 – komen in hun oude vorm niet meer terug in de nieuwe gedragscode. Richtlijn 4 over cofinanciering (ideële sponsoring) ligt door de uitbreiding van de Mediawet inmiddels niet meer op het terrein van CIPO. Richtlijnen 5 (interactieve telefoondiensten) en 6 (e-mailmarketing) zijn overbodig geworden na wijzigingen en aanscherpingen van de Telecommunicatiewet. Daarnaast is in de afgelopen jaren duidelijk geworden dat richtlijn 5 en 6 verder af liggen van het thema goed bestuur en integriteit, de kern van CIPO. Overigens vervallen niet alleen de genoemde richtlijnen, maar ook nog een aantal bepalingen elders in de code.

2 Code is completer

Hoewel het Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep (BPPO) alweer meer dan twee jaar in werking is, is het nu – met de herziening van de code – pas formeel onderdeel van de gedragscode. Het BPPO is de nieuwe richtlijn 4 geworden. Omdat het BPPO al eerder is vastgesteld en gepubliceerd, nemen we deze richtlijn niet nog eens op in de code. Wel verwijzen we ernaar. Naast het BPPO, hebben we bovendien de adviezen in de code verwerkt die we de afgelopen jaren gevraagd en ongevraagd hebben gegeven. Dit alles maakt de gedragscode completer.

3 Code sluit wettelijk beter aan

De nieuwe code sluit beter aan op het Burgerlijk Wetboek. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat we nu benoemen dat de Algemene Ledenvergadering (ALV) – die elke vereniging volgens het Burgerlijk Wetboek moet hebben – het hoogste orgaan is in een omroepvereniging. De oude gedragscode beval alle omroepen, zowel verenigingen als stichtingen, aan de toezichthoudende taak helder te scheiden van de bestuurlijke taak. Veel verenigingen besloten daarop tot het instellen van een raad van toezicht. Soms leidde dat bij hen tot onduidelijkheden over de rol van de ALV. In de nieuwe gedragscode is de verhouding expliciet geformuleerd. Daarnaast zijn verwijzingen naar mediawettelijke artikelen nu in overeenstemming met de Mediawet uit 2008.

Waarom een nieuwe gedragscode?

Net als elke set afspraken is ook onze gedragscode onderhevig aan veranderingen. Meebewegen met de tijd én actualiteit is essentieel om gedateerdheid te voorkomen. De code die op 1 januari 2006 in werking trad, kon en moest op diverse punten worden aangescherpt. Nut en noodzaak van de code blijven overigens overeind – dat hebben de afgelopen jaren absoluut bewezen.

Na meer dan vijf jaar ervaring met de richtlijnen en regelingen, kunnen we concluderen dat deze hun effect hebben gehad. Uiteraard na de gebruikelijke gewenningsperiode. Het model van co-regulering met een eigen geregeld onafhankelijk toezicht op de naleving door CIPO, blijkt een juiste keuze. Dat bevestigde onze 'Monitor naleving gedragscode' over de periode 2008/2009. En over 2010 zijn nauwelijks meldingen van misstanden binnengekomen, zoals we al aangaven in ons vorige jaarverslag.

Reden genoeg

De code werkt dus. Tegelijkertijd heeft het denken over goed bestuur en integriteit de afgelopen vijf jaar niet stilgestaan. De richtlijnen en regelingen vertoonden verschijnselen van gedateerdheid. Bovendien was een aantal richtlijnen en bepalingen overbodig geworden doordat de Mediawet in 2008 met soortgelijke bepalingen was uitgebreid. Reden genoeg voor de raad van bestuur (RvB) van de NPO om CIPO te vragen een nieuwe gedragscode te ontwikkelen. Halverwege 2011 legden we de conceptversie voor aan de omroepbesturen en het College van Omroepen (CvO). Nadat we – als gevolg van die consultatie – een aantal wijzigingen hadden doorgevoerd, stelde de RvB de nieuwe gedragscode Goed Bestuur en Integriteit Publieke Omroep 2012 uiteindelijk vast op 6 december 2011. Sinds 1 januari 2012 is de nieuwe code officieel in werking.

Gemoderniseerd

De gedragscode is waar nodig inhoudelijk gemoderniseerd. Naast de drie grote wijzigingen – uitgelicht op pagina 4 – zijn, op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren, bepalingen vereenvoudigd, weggelaten of op punten juist aangevuld. We hebben daarbij gebruik gemaakt van de adviezen die wij gedurende ons bestaan gevraagd en ongevraagd hebben uitgebracht. Zo zijn de suggesties verwerkt over de aanstellingsduur van accountants, de geschenkenregeling, de toepassing van bepalingen over nevenfuncties en de onafhankelijkheid van topfunctionarissen.

Prettiger in gebruik

Doordat we de nummering nu hebben laten doorlopen heeft elke bepaling zijn eigen, unieke nummer. Dat maakt de gedragscode in het gebruik, bijvoorbeeld bij het vinden van verwijzingen, een stuk eenvoudiger.

Waar leest u wat over de nieuwe code?

- In december 2011 heeft de RvB van de NPO een brief naar de omroepen verstuurd, met daarin de belangrijkste wijzigingen.
- Bij die brief zat de code en een toelichting, waarin we dieper ingaan op de gevolgen voor de omroepen.
- Deze brief, de toelichting en de gehele nieuwe code kunt u downloaden op integriteitomroep.nl.

→ 'ONTVLECHTING IS EEN WAARBORG VOOR DE
DOELMATIGE INZET VAN OMROEPGELDEN'

Ons advies: professionelere AO bij 2.42-omroepen

De bedrijfsvoering van omroepen moet rechtmatig én doelmatig gebeuren. Ook bij de 2.42-omroepen, de kleinere omroepen op basis van levensbeschouwing of geloof. In 2011 was er echter een 2.42-omroep die grote moeite had met het indammen van de kosten voor de bedrijfsvoering. Na diverse eerdere bestuurlijke en financiële problemen bij dit type omroep, adviseerden we de NPO de programmaproductie en de administratieve organisatie (AO) bij deze omroepen te laten ontvlechten.

Van ons wordt verwacht dat we gevraagd en ongevraagd advies leveren wanneer omroepen handelen in strijd met de gedragscode. Dit keer leverden we de NPO ongevraagd advies na een onderzoek naar een mogelijke integriteitsschending bij een 2.42-omroep. En werkten we vervolgens met de verschillende betrokken partijen – NPO, Commissariaat voor de Media (CvdM), accountants – samen om een oplossing te vinden.

Mogelijke schending integriteit

De accountantscontrole bij de 2.42-omroep leek niet in lijn te zijn met de daarover vastgelegde eisen in de gedragscode. De mogelijke schending vond echter plaats voordat de code in werking was getreden. Daarnaast had de omroep inmiddels een andere accountant aangesteld. Om die twee redenen bood de code geen basis voor optreden door CIPO. Wel stuitten we in dit onderzoek op ongebruikelijk hoge kosten voor het hele financiële toezicht bij de omroep.

Omdat de kosten niet in verhouding waren tot de omvang van de omroep in kwestie, besloten we tot nader onderzoek. Uit dat onderzoek, bestaande uit het voeren van gesprekken met onder meer de omroep en het doornemen van de financiële cijfers van de afgelopen tien jaar, bleek dat de administratieve organisatie en interne beheersing onnodig complex waren. Zo complex, dat de kosten de pan uit rezen.

Samenwerking

CIPO, CvdM en de NPO werkten samen om ervoor te zorgen dat de omroep de kosten zou beperken. Het CvdM nam de rechtmatigheid van bestedingen extra onder de

Het RKK-model

De AO (administratieve organisatie) van RKK is al sinds de start van RKK in handen van de KRO. Dat is lang voordat de minister van OCW de 2.42-omroepen opriep zich aan te sluiten bij een grotere omroepvereniging of -stichting. Die afsplitsing van de administratie bevat beide omroepen goed.

loep. Wij spraken de omroep – zowel het bestuur als de raad van toezicht – aan op de taakverdeling en de verantwoordelijkheid die bij hun rollen hoort. Daarnaast gaven we de raad van bestuur van de NPO advies: op de korte termijn zou intensievere betrokkenheid van de afdeling Finance & Control (F&C) van de NPO wellicht de doelmatigheid bevorderen. De afdeling F&C is namelijk betrokken bij het verdelen van de vastgestelde budgetten over de omroepen. Op de langere termijn zou er een meer permanente oplossing moeten komen: een structuurwijziging vanuit het ministerie van OCW.

Ook de omroep zelf maakte een voorzichtig begin richting een oplossing. Zij brachten een deel van hun administratieve functies bij een grote omroep onder. Het volledig onderbrengen zou een goede oplossing zijn, met minder risico's voor de bedrijfsvoering én een betere waarborg voor de doelmatige inzet van omroepgelden.

Terug naar de kern

Omdat deze 2.42-omroep niet de eerste is die met financiële of bestuurlijke problemen worstelt, is een structuurwijziging naar het zogenoemde RKK-model (zie kader) voor alle 2.42-omroepen een logische optie. Wij hebben daarom de NPO geadviseerd te pleiten voor het verder professionaliseren van de AO door de programmaproductie en de administratieve organisatie bij deze omroepen te ontvlechten. Een 2.42-omroep bestaat dan feitelijk alleen nog uit een programmaredactie. Een goede zaak, want dat betekent bovenal een sterkere focus op de kerntaak.

In 2012 blijft deze kwestie actueel. Zo heeft de minister van OCW aan het begin van het voorjaar laten weten dat het ministerie verder nadenkt over de structuur van 2.42-omroepen.

→ DIT DEED CIPO NOG MEER IN 2011

Van toolkit tot inbreuk op auteursrecht

Omroepen benaderen ons geregeld met allerlei vragen. Soms gaat het over de uitleg van een codebepaling, soms over een concrete vraag. Ook van buiten de omroepen benaderen partijen ons. En daarnaast leveren we ongevraagd advies. Een overzicht van het grootste deel van onze activiteiten in 2011 vindt u op de website.

Kijk op www.integriteitomroep.nl/jaarverslag2011 voor meer informatie over:

- Advies over de herziening van het Beloningskader
- Boeddhistische omroep vraagt advies na klachten eigen achterban
- Bezoekers toezichthoudersmiddag leren over goed toezicht in zwaar weer
- Moslim Omroep Nederland past statuten aan na check CIPO
- Presentator vermoedt inbreuk auteursrecht
- Diverse gesprekken met omroepen en het College van Omroepen
- NCRV aangesproken op beloning topfunctionarissen
- Medewerking verleend aan toolkit 'Toezicht in het publieke veld'
- Advies over dubbelfunctie presentator
- Betere taakverdeling bestuur en toezicht bij Hindoe omroep
- Governanceprocedures Omroep MAX onderzocht

‘Nieuwe omroep-organisaties goed inrichten’

Johan Remkes

2012 staat in het teken van de verdere vormgeving van het nieuwe bestel. CIPO ziet daarbij nauwlettend toe op een goede scheiding van bestuur en toezicht bij de gefuseerde of samenwerkende organisaties. Ook de toepassing van onze andere richtlijnen houden we natuurlijk scherp in het oog.

‘In het licht van de verdere vormgeving van het nieuwe bestel ondernemen we in 2012 diverse activiteiten,’ kondigt CIPO-voorzitter Johan Remkes aan. ‘Een toezicht-houdersmiddag bijvoorbeeld, waarbij we omroeporganisaties die de fusie al gerealiseerd hebben, zoals de NTR en de VKZ, vragen hun collega-omroepen te vertellen over het verloop van een fusie. En het goed inrichten van de nieuwe organisatie.’

Bewustwording

Remkes verwacht daarnaast een verdere accentverschuiving in het denken over toezicht in het publieke veld – dus ook bij de publieke omroepen. ‘Nog meer dan in het verleden is bewustwording van belang: goed toezicht gaat niet alleen over het afvinken van lijstjes. Dat is de meer instrumentele benadering, waar toezichthouders zich nog wel eens toe willen beperken. Tegenwoordig gaat het steeds meer over aspecten áchter de lijstjes. Dat betekent overigens niet dat we het afvinken volledig los gaan laten: onderzoek naar aantallen nevenfuncties of het naleven van de geschenkenregeling kan niet zonder.’

Projecten in 2012

- Het jaarlijkse brede nalevingsonderzoek waarvoor we persoonlijke interviews gaan afnemen, aan de hand van stellingen over toepassing van de code.
- Inventarisatie van de manier waarop de raden van toezicht van omroepen verantwoording over hun werkzaamheden afleggen.
- Bijeenkomst voor compliance officers over de wijziging van de code en de eerste ervaringen met de toepassing ervan.

Financiële verantwoording 2011

In 2011 telden we – anders dan in 2010 – gedurende het hele jaar vier leden, waaronder de voorzitter. Dat verklaart het verschil in vacatiegelden tussen de twee jaren. De vergoedingen voor leden zijn, sinds de instelling van de commissie in 2006, overigens nooit verhoogd.

Het jaar 2011 was eveneens het eerste jaar waarin een fulltime secretaris/onderzoeker voor CIPO werkzaam was. Dat verklaart de sterk gedaalde advieskosten. Opvallende nieuwkomer zijn de automatiseringskosten: deze berekent de NPO vanaf 2011 aan ons door. Het jaar sloten we af met een positief saldo, dat we teruggaven aan de NPO.

	Begroting		
	2011	2011	2010
Baten			
Financiering uit budget OCW	214.400	214.400	146.100
Financiering uit budget RvB			68.300
Totale baten	214.400	214.400	214.400
Lasten			
Arbeidskosten	76.100	86.206	56.566
Bedrijfsregelingen	3.500	345	123
Huisvestingskosten	5.000	5.000	5.000
Automatiseringskosten	2.200	2.200	
Kantoorkosten	2.400	2.467	2.238
Drukwerk	11.300	10.196	9.017
Advieskosten	75.000	21.721	64.883
Vacatiegelden	38.900	43.454	60.859*
Overige algemene kosten		2.988	7.616
Totale lasten	214.400	174.577	206.302
Resultaat		39.823	8.098

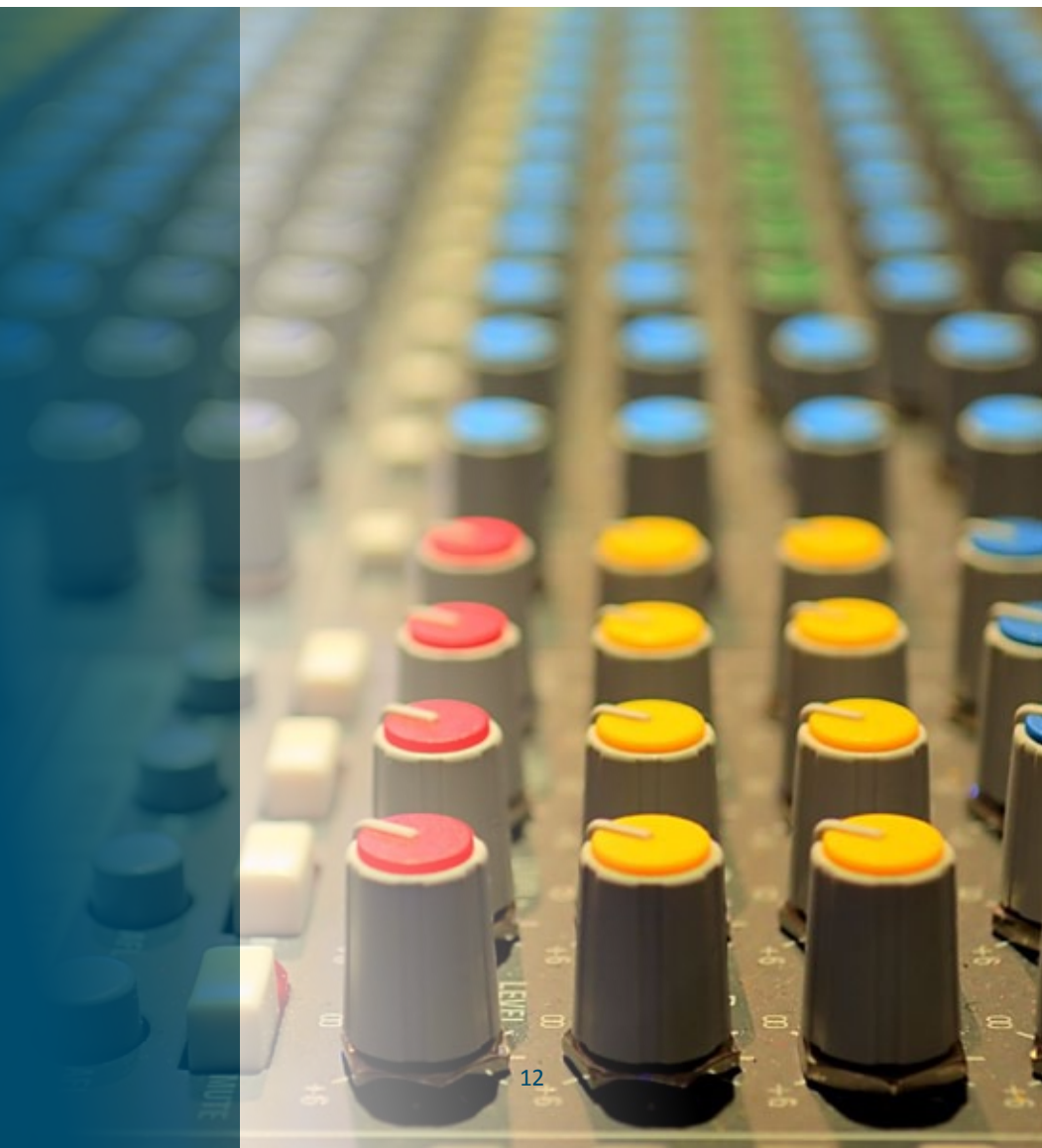
* Dit bedrag in 2010 betrof de tot en met 2010 opgenomen post 'Code goed bestuur'. Daarop werden naast vacatiegelden ook nog andere uitgaven geboekt.

Bijeenkomsten

De commissie heeft in 2011 zes keer vergaderd. Daarnaast waren er zeven bestuurlijke bijeenkomsten: met het CvdM (twee keer), de raad van bestuur van de NPO (twee keer), Omroep MAX en de NCRV. In juni organiseerden we een toezicht-houdersmiddag.

Meldingen misstanden

In 2011 kwam één melding misstand binnen. De melding is begin 2012 afgehandeld – er bleek geen sprake te zijn van een misstand zoals gedefinieerd in de gedragscode.

Tekst en redactie

CIPO, JCM Context

Fotografie

Shutterstock

Vormgeving en productie

Stretta

Dit jaarverslag is een uitgave van de
Commissie Integriteit Publieke Omroep
(CIPO)

035 677 27 67

commissie.integriteit@omroep.nl
www.integriteitomroep.nl

Bezoekadres:
Sumatralaan 45 (Gebouw NPO)
1217 GP Hilversum

Postadres:
Postbus 26444
1202 JJ Hilversum

cipo

www.integriteitomroep.nl

